

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE**

KLASA: 013-04/09-03/03

URBROJ: 507-09-01

Zagreb, 9. studenoga 2009.

Na temelju članka 24. stavka 5. Zakona o izboru predsjednika Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 22/92, 42/92 - ispr. i 71/97, 69/04. i 99/04. - ispr.), Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (dalje: Državno izborno povjerenstvo) propisuje

OBVEZATNE UPUTE BROJ III

**O PRAVIMA I DUŽNOSTIMA PROMATRAČA I O NAČINU
PROMATRANJA RADA TIJELA ZA PROVEDBU IZBORA ZA
PREDSJEDNIKA REPUBLIKE HRVATSKE**

PRAVO PROMATRANJA I POTVRDA ZA PROMATRANJE

- 1) Pravo promatrati izborni postupak, provedbu izbora te rad izbornih tijela imaju:
 - promatrači političkih stranaka registriranih u Republici Hrvatskoj koje su predložile kandidata za predsjednika Republike Hrvatske (dalje: promatrači političkih stranaka),
 - promatrači birača koji su predložili nezavisnog kandidata za predsjednika Republike Hrvatske (dalje: promatrači birača),
 - promatrači nevladinih udruga registriranih u Republici Hrvatskoj kao udruga koje djeluju na području neovisnog promatranja izbornih postupaka i/ili promicanja ljudskih i građanskih prava (dalje: promatrači nevladinih udruga) i
 - promatrači međunarodnih organizacija koje djeluju u Republici Hrvatskoj (dalje: strani promatrači).

- 2) Kandidat za predsjednika Republike Hrvatske ne smije biti promatrač.

- 3) **Promatrači političkih stranaka**

Politička stranka dužna je promatraču kojega je odredila izdati potvrdu o svojstvu promatrača. Potvrdu izdaje i potpisuje osoba ovlaštena za zastupanje političke stranke, određena Statutom ili odlukom donesenom na temelju Statuta stranke, odnosno punomoćnik kojega ta osoba ovlasti.

4) **Promatrači birača**

Predlagatelj nezavisne kandidature ili nezavisni kandidat dužni su promatraču kojega su odredili izdati potvrdu o svojstvu promatrača. Potvrdu izdaje i potpisuje predlagatelj prijave nezavisne kandidature ili nezavisni kandidat, odnosno punomoćnik kojeg ta osoba ovlasti.

5) **Promatrači nevladinih udruga**

Zainteresirane nevladine udruge iz točke 1. ovih obvezatnih uputa zatražit će u primjerenom roku prije dana održavanja izbora od Državnog izbornog povjerenstva izdavanje dozvole za promatranje izbora i rada izbornih tijela. Uz zahtjev za izdavanje dozvole nevladina udruga će dostaviti popis njenih promatrača i presliku rješenja o upisu u Registar udruga.

Državno izborno povjerenstvo će odluku o zahtjevu zainteresirane nevladine udruge dostaviti na adresu sjedišta udruge.

Nevladine udruge dužne su promatraču kojega su odredile izdati potvrdu o svojstvu promatrača.

Službene iskaznice promatračima iz točaka 3., 4. i 5. ovih Obvezatnih uputa propisuje i tiska Državno izborno povjerenstvo, a promatraču ih uručuje izborno tijelo čiji se rad promatra.

6) **Strani promatrači**

Strani promatrači imaju pravo promatrati izborni postupak te rad svih izbornih tijela.

PRAVA I DUŽNOSTI PROMATRAČA

1. Promatrači su dužni izbornom tijelu čiji će rad promatrati predočiti:

- promatrač političke stranke – potvrdu političke stranke koja ga je odredila,
- promatrač birača – potvrdu predlagatelja nezavisne kandidature ili nezavisnog kandidata
- promatrač nevladine udruge – potvrdu nevladine udruge koja je odredila promatrača

Kada izborno tijelo utvrdi da je osoba legitimirana za promatranje izbora, predsjednik tog tijela promatraču uručuje službenu iskaznicu.

Službenu iskaznicu stranom promatraču izdaje i uručuje Državno izborno povjerenstvo.

Promatrač je dužan nositi vidljivo istaknutu službenu iskaznicu za cijelo vrijeme promatranja izbornog postupka i rada izbornih tijela.

2. Gradska odnosno općinska izborna povjerenstva obavijestit će promatrače, na njihov pisani zahtjev, o biračkim mjestima na kojima glasuju osobe na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Promatrač je dužan prije početka promatranja potpisati izjavu o zaštiti i čuvanju tajnih podataka obrane.

3. Promatrač koji prati **rad biračkog odbora** ima pravo biti nazočan radu biračkog odbora od pripremanja biračkog mjesta prije njegovog otvaranja, za vrijeme glasovanja, prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja.

Promatračima političkih stranaka, promatračima birača i promatračima nevladinih udruga dopušteno je stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora u zapisnik o radu biračkog odbora ili ih u pisanom obliku priložiti tom zapisniku.

Birački odbor dužan je primiti pisanu primjedbu promatrača i priložiti je zapisniku o radu biračkog odbora i o tome izdati potvrdu.

Promatrač smije dolaziti i odlaziti s biračkog mjesta, ne remeteći postupak glasovanja i rad biračkog odbora.

Promatrač ne smije odgovarati na upite birača, a u slučaju da mu se birač obrati, dužan je uputiti ga predsjedniku ili članu biračkog odbora.

4. Promatrač ima pravo biti nazočan radu nadležnog **izbornog povjerenstva** za vrijeme održavanja sjednica. Promatrač ima pravo upozoravati na uočene nepravilnosti. Promatračima je dopušteno stavljati obrazložene primjedbe na rad izbornog tijela, time da su ih dužni u pisanom obliku priložiti zapisniku o radu tog izbornog tijela.

Promatrač ima pravo zahtijevati presliku ili prijepis zapisnika o radu izbornog tijela čiji rad je promatrao.

5. Promatrač ima pravo biti nazočan primopredaji izbornog materijala.
6. Izorno tijelo čiji se rad promatra ne smije isključiti promatranje, ali smije ograničiti broj promatrača, ako nedostatak prostora ili drugi neotklonjivi razlozi ne dopuštaju istovremeno promatranje svim promatračima. Pri tome broj promatrača političke stranke, promatrača birača i promatrača nevladinih udruga ne smije biti manji od jednog promatrača.

Izborna tijela dužna su promatračima omogućiti promatranje i praćenje svog rada.

Promatrač ima pravo promatranja cjelokupnog izbornog postupka i pravo uvida u cjelokupni izborni materijal.

7. Promatrač ne smije ometati rad izbornog tijela.

Predsjednik izbornog tijela usmeno će opomenuti promatrača koji ometa rad izbornog tijela. Ako promatrač unatoč opomeni nastavi s ometanjem, predsjednik izbornog tijela ovlašten je naložiti njegovo udaljavanje.

8. Promatrač ne smije tonski ili video snimati rad izbornog tijela. Također, ne smije nositi bilo kakve oznake, fotografije kandidata ili druge promidžbene materijale te na bilo koji drugi način utjecati na birače.
9. Ove Obvezatne upute stupaju na snagu danom donošenja.

PREDSJEDNIK

Branko Hrvatin, dipl. iur.